

M. Trubák: Sebezápor u Terezie z Lisieux a Etty Hillesum

Posudek vedoucí práce

Autor si zvolil jako téma své bakalářské práce téma sebezáporu v pojetí dvou ženských postav evropské kultury a duchovnosti, které významně ovlivnily spiritualitu 20. a 21. prostředí. M. Trubák je přesvědčen, že i přes zásadně odlišné životní podmínky a osobnostní charakteristiky je pro obě ženy, filozofku i karmelitku, charakteristická spiritualita zaměřená na sebezápor chápaný jako upozadění sebestřednosti, spiritualita spojená s motivem lásky, která se stává aktivním principem jejich života a s přesvědčením, že čím více jednotlivec poskytne ve svém nitru prostor pro Boží působení, umožní, aby se tento princip lásky šířil i mimo jeho individuální životní příběh a obohacoval lidské společenství.

V první části své práce představil téma sebezáporu v kontextu teologie a společenských věd, v druhé a třetí se věnuje přiblížení obou protagonistek, Terezie Martinové a Etty Hillesum, zaměřil se především na jejich spirituální rozvoj a vzhledem k základnímu zaměření práce se soustředí na dílčí motiv, který je součástí tradice křesťanské duchovní zkušenosti, a tím je chápání sebezáporu.

Středem první kapitoly je především teologická interpretace Božího sebezapření s důrazem na trinitárně-christologické motivy a jejich vliv na utváření chápání sebezáporu v křesťanských komunitách. Kapitulu uvozují odlišná pojetí sebezáporu, podle kterých lze sebezápor vymezit také negativně jako projev nedostatečné sebehodnoty, jako sebezapírání a potlačování vlastního já spojené se závislou poruchou osobnosti, nicméně těžištěm práce zůstává křesťanská interpretace sebezáporu v souvislosti s kategorií vydanosti, sebedaru a života v lásce.

Druhá a třetí kapitola nabízí vyvážený portrét obou žen a konečně čtvrtá kapitola se zaměřuje na komparaci jejich přístupu k sebezapření, při kterém se upřednostňuje teologické chápání sebezáporu jako křesťanské ctnosti (tj. sebezápor po vzoru Božího sebezapření, jak ho nabízí první kapitola). Za pozornost stojí závěry, k nimž autor dochází a které poukazují mimo jiné na to, že sebezapření v kontextu křesťanské duchovní zkušenosti je možné interpretovat jako sebedar, tj. překročení úzkého životního horizontu, kde by realizace vlastní osobnosti předpokládala pouhou ochranu vlastních hranic a zájmů. Sebezápor v pojetí obou ženských postav, které kolega Trubák zkoumá, neznamena nedocenení vlastní hodnoty a existence, ale naopak rozšíření zájmu o život a rozvíjení nosných hodnot, na kterých staví své životní přesvědčení bez ohledu na nepříznivé životní podmínky, v nichž je jim dáno žít. Sebezápor tak znamená spíše nepodlehnutí atavickému strachu o vlastní existenci a nepodléhání mechanismům, které vyžadují v prvé řadě ochranu vlastních zájmů. Sebezápor jako otevřenost sebedaru, který vnáší vztah lásky a důvěry tam, kde se zdá lidsky nemožný, se tak stává odkazem na transcendentní dimenzi lidské existence a specifický způsob dovršení životních hodnot v souladu s teologickospirituální zkušeností křesťanské tradice.

Práci doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením **výborně**.

V Praze, 24.8. 2024

doc. Denisa Červenková